Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 10 (548). Неділя, дня 16. березня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно. 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошп. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ПРОТИ ПОЛІТИКИ СТРУСЯ.

З. П. — Передова стаття в попереднім (9 ім) числі „Українського Голосу“ п. з. **„Політика непідготованости“** викликала в західньо-українськім громадянстві деяке порушення. З приводу її появи довелось Редакції У. Г. заслухати чимало всяких завваг; крім цього, ми отримали в тій справі декілька листів з ріжноманітними думками та міркуваннями. Всі оті звернення зводяться зрештоюж до одного засадничого пекучого питання: *якийже вихід з положення?* Що робити на випадок прориву і смути в Москві і революційного зриву на Східній Україні? Що робити в разі інтервенції? Яке маємо заняти до тих чи інакших подій становище? Йти зі „Сходом“ чи „Заходом“? Чи може йти і проти Сходу і проти Заходу? І взагалі: які існуюча ситуація скриває в собі розвиткові можливости? Щож буде?

Помітне зацікавлення порушеними тут проблємами є само по собі відрадним явищем. Це тим більше, що богато того рода питань *засадничої* ваги, у нас майже взагалі не порушується. Доволі знаменні є в тім звязку деякі вислови з постороннього боку, мовляв: „наскільки порушені тут справи є безпосередньо актуальні, щоб мусіли бути негайно вирішені?“ „Жадної небезпеки нема, длячого чорта на стіні малювати?“ „На інтервенцію не заноситься — якого-ж лиха собі і людям голови морочити?“ Яке знане у нас явище! Аби не мусіти думати і рішатись, робиться проблєму „безпосереньо неактуальною“. А тимчасом — голову в свій партійний пісок, де так любо порпатись, тоді не видно ані неприємних проблєм Заходу ані ще більш неприємних проблєм Сходу. Так стається, що жадна з репрезентативних партій становища до тих чи інакших можливостей не займає, що треба робити масам не каже, бо — не знає і взагалі всіх тих справ засадничо не вирішує. Зрештоюж партії існують у нас не для політики і підставових рішень а для... виборів.

При того рода „політичнім“ наставленню де цілими роками „обережно і статечно“ „лявірується“ поміж проблємами аби їх — крий Боже — за гостру грань не зачіпити і в ситуації, де ніколи річей не ставиться в підставі „руба“ — не є ані трохи дивно, що відповіді на поставлені проблєми не дає ніхто, бо, як бодай щиро признається один зі шановних дописувачів „розумного виходу не бачу...“ І не диво! Узасаднений вихід з *того рода* ситуацій не дається отак з місця, з нині на завтра, щойно під пресією наявних фактів, але мусить бути вислідом методичного політичного думання, кінцевим ефектом основної освідомляючої, предбачаючої роботи. І тут не йде тільки про становище до можливої революції на Сході, або можливої інтервенції на Заході. Йде взагалі про це, щоби ті чи інші можливости і ситуації в звязку з українською справою собі до кінця освідомлювати, їх проблєматику ясно ставити і підставово *вирішати.* — Що робити?

Передовсім підставове: *при всякій ситуації ми мусимо активно встрявати в події, мусимо за всяку ціну „бути при цьому“, за всяку ціну причасні, за всяку ціну субектом своєї, ніколи-ж обектом чиєїсь політики.* Зрештоюж існують тільки дві можливости *чинно* і в бажаному нам напрямку впливати на хід тих чи інакших *зовнішних* подій. Обі ті можливости лежать в першу чергу в площині *внутрішньої української громадської політики.*

Перша можливість: українська політика мусить на Західних Землях перевести таку систему орґанізації і концентрації національних сил, таке їхнє доосереднє зблькування, щоб було можливо навіть в останній хвилині, вже в обличчі доконуваних фактів, кидати в міру потреби наші сили і маси в ту чи іншу сторону. Передпосилкою такої постановки справи є або *добровільна,* але при тім абсолютна сконсолідованість громадянства і сліпе, нічим незрушиме довіря до свого політичного проводу, або теж ситуація, що якась суспільна сила, одна партія, кляса чи орґанізація тримає желізною жменею ціле громадянство і в критичній хвилі масам свою волю накидує. Є це попросту *проблєма добровільної чи примусової, доосередної консолідації громадянства.* При існуванню того рода бльокової суспільної зорґанізованости можнаб собі часом дозволювати на люксус політично непредбачування а займати становище щойно супроти заіснувавших фактів. Одначе образ нашої партійної справи доказує наглядно, що того рода *добровільна* консолідація нашого громадянства, яка уможливлювалаб керовництву суспільности меткість і свободу рішень є наприклад на наших Західних Землях не до здійснення. В одночас, не маємо також покищо жадної політичної орґанізації, що своєю силою і внутрішньою спосністю, моглаб громадянство в потрібний бльок здисциплінувати.

Друга можливість випливає з поставлення певної, виразно означеної політичної розвиткової гіпотези, мовляв, події розвиваються в тім і тім напрямку і доведуть до такої чи іншої ситуації і в тій ситуації ми мусимо заняти таке і не інакше становище. В тому разі муситься маси заздалегідь в потрібному напрямку і бажаній ментальности підготовляти і наставляти. Того рода відвагу до поставлення розвиткової гіпотези (до речі — якої слушність ніколи не може бути математично доказана!) мали наприклад ще далеко до вибуху світової війни польські ендеки, коли прихід цеї війни предбачували (ще в 1900-их роках!) її закінчення проґнозували, робили з цього висновки і відповідно маси наставляли. В тому разі маси настільки просякають певним політичним „вірую“, що ділають попросту самочинно в бажанім напрямку; тоді провід можуть десять разів усунути або позамикати по концентраційних таборах і ляґерах, політична ідея вкорінена в маси проте не перестає їх орґанізувати і відповідно ділати. Але як сказано — така гіпотеза вимагає точного опреділення становища, мовляв, отут ворог, а тут приятель, тут мета, тут засоби, а тут ситуація, яка мусить настати. Одначе жадна з існуючих українських провідних партій жадної того рода політичної гіпотези не ставить, не має і теж не передбачує, що може статись. Тотеж, не наставляє мас до цього, що мають в тій чи інакшій передбачальній ситуації робити. І відповіді, українські маси, на жаден з підставових запитів української визвольної політики не мають.

Але відповідь на ті питання дана бути *мусить.* Ідея української націоналістичної орґанізованости *дає* відповідь на поставлені тут питання.

КУЛЬТ ВЕЛИТНЯ.

В 69 роковини смерти Т. Шевченка.

Рік по році, в місяці березні святкуємо Шевченківські роковини. Рік за роком по усіх закутках України складається всенароднля пошана памяті Велитня. Шевченківські свята зробились всенаціональним обрядом, релігійним культом. І чим більше років відділює нас від доби і появи Шевченка, чим більше в даль відходить епоха в якій Він жив, з якої виріс, якої реальними елєментами думав і творив, тим більше затирається в нашій уяві Його дійсна, історично узалежнена постать. За те, тим більш виразно починає кристалізуватись оте вічне, універсальне, обіймаюче всі часи, оте понадлюдське і ґеніяльне, що виносить його понад усі теперішньости, що обіймає всі площини і елєменти нашого життя.

Іменно дві річи, два елєменти лежать в підставах понадчасовости і універсальности Його постаті. Це сама суть його появи: Ідея і Чин. Його засаднича Ідея — це Україна, ідея Нації, попросту націоналізм, оформлена в найзагальнішим програмовім гаслі: вільна й незалежна Україна, без огляду на здійснимість цего гасла в тій чи інакшій конкретній формі. Звідси теж ширина і скількість ріжних політичних інтерпретацій постаті Шевченка. Одначе його підставова ідея залишається однакова, вічна, в новітню добу іменно Ним першим оформлена.

А друге: Чин. Безсмертне Шевченківське: борітеся — поборете! Це надання динамічности нашій справі, це чинна боротьба за здійснення ідеї. Він перший чином доказував свою віру в ідею нації, перший дав приклад і після століть тревання в поневоленій нечинности, започаткував український визвольний рух, був тим першим зрушеним з місця каменем який розрісся потім в лявіну. Ідея чину, боротьби і руху — це друге що робить Шевченка вічним, робить його гаслом і програмою.

На манівцях уенерівщини.

Б. К. — Під поняттям уенерівщини ми розуміємо сьогодні не період існування Української Народньої Республіки (У.Н.Р.), не боротьбу й траґічну долю української армії під проводом отамана Петлюри, але цю сумну політику *частини української еміґрації,* що вихідною точкою для своєї „політики“ визнає варшавську угоду Петлюри з Поляками і що сьогодні грає ролю прислужниці польським імперіялістичним плянам.

Мова йде про т. зв. українсько-польську концепцію, або вірніше *українську концепцію Пілсудського* Кажемо так, — бо Українці в цій концепції — не рівноправна сторона. Дійсні кличі політики Пілсудського це: „Через незалежну Польщу до Польщі великодержавної — від моря до моря“. Звісний похід на Київ в 1920 р. робив Пілсудський не для творення Української Народньої Республіки, не для цего щоб відбивати від большевиків українські землі для української державности, але щоб здійснити в нашу добу великодержавні і великогосподарські пляни колишніх польських королів і політиків, або як це висловив з патосом польський публіцист і посол Мацкевіч: „аж врешті Пілсудський перший раз від стількох літ, знов заімпровізував *офензиву польської держави,* знов напоїв *у Дніпрі коней свого війська*“.

Для цеї політики Пілсудського головне, аби прикрити чимсь, свої заборчі пляни, якоюсь фірмою, нехай це буде навіть „Українська Народня Республіка“! І тому для Поляків цілком байдуже було тай і є *хто* ці „союзники“ Українці мають бути. Зразу, — ще в 1919 а навіть 1920 р. вони вагалися у виборі між повстанчим атаманом Нестором Махном а Петлюрою. Потім склали угоду з Петлюрою. Коли Петлюра ставав їм невигідний, пробували підходити до Юрка Тютюнника. Сьогодні слухає їх — Андрій Лівіцький...

Думка польсько-українського „союзу“ родилася в головах українського політичного проводу, яким тоді був уряд У. Н. Р. з Гол. Отаманом Петлюрою на чолі, в час, як Галичину й північно-західні землі зайняли Поляки, і як на Східній Україні червона армія випирала щораз більше українську армію до Збруча. Потайки від військового командування висилає Петлюра кількома наворотами своїх послів до Варшави (Курдиновський, Пилипчук, Лівіцький). Аж врешті *дня 2. грудня 1919. р. Лівіцький зрікається в імені Уряду У. Н. Р. прав до Східної Галичини, Холмщини, Волині й Полісся,* або кажучи словами декларації територія України обмежується „від Дністра між Польщею та Україною по ріці Збручі“... Дня 22. квітня 1920 р. на основі цеї декларації заключено вже договір, який поширено точкою, що Україна „зобовязується не заключувати ніяких міжнародніх умов звернених проти Польщі!... По поході на Київ, кількох спробах висилки орґанізованих відділів на Вел. Україну і перших трьох літах союзу, Петлюра зневірився в свою польську політику й виїхав з Польщі.

По смерти Петлюри, Головним Отаманом уенерівщини став дотогочасний премієр Уряду У. Н. Р. Андрій Лівіцький. Зі своїми людьми і орґанізаціями він станув всеціло на становищі варшавського договору і провадить „підготовку“ до інтервенції проти СССР. на міжнародньому й вузькому польському ґрунті (співпраця з ґенеральним штабом). Хоче також здобути собі представництво всеї української еміґрації перед міжнародніми чинниками. Але це йому не вдається, бо подавляюча частина еміґрації стоїть на радикально ворожому становищі — до „польської концепції розвязки української справи“. Досить пригадати невдатну минулорічну акцію уенерівців за здобуття собі представництва на терені Ліґи Націй, ударемнену рішучим відпором соборницько настроєної української еміґрації.

В останніх часах уенерівці починають посилювати свою польонофільську роботу в ріжних ділянках. Причина цього є з одної сторони оживлення польських імперіялістичних плянів, з другої сторони наявні протибольшевицькі тенденції в міжнародніх чинників. Уенерівці, сподіваючися на підмогу „сильних світа сего“ мріють разом з Поляками про „веселу воєнку“... В цих мріях вони сподіваються капіталізувати вияви всенародного невдоволення на Східній Україні, спричинені большевицьким терором, переслідуванням українського руху, насильним переводжуванням лупійської сталінівської „пятілетки“ і вкінці походом комунізму й чорносотенного московського православія проти української автокефальної церкви.

Не булоб великої причини звертати увагу на роботу уенерівщини, колиб вона зводилася до нешкідливої забавки у „високу заграничну політику“ по кабінетах або радше передсінках ріжних офіційних чинників в Польщі та закордоном. Але участь уенерівців у переводжуванні славнозвісного реґіоналізму на північно-західних землях, їх розкладова роля передовсім на Волині, їхні деякі виступи й „досягнення“, які трудно погодити з національною гідністю, *тиха співпраця деяких галицьких політиків з уенерівськими колами* і вкінці дивовижня непоінформованність нашого громадянства в цих справах (вина у великій мірі нашої преси!) — кажуть нам блище занятися загрозливою для нашої соборної справи уенерівщиною.

Sygn. III. 1. Pr. 9/30/2. — Wyciąg z dziennika ogólnego posiedzenia Sądu okręgowego w Przemyślu Wydział III. sekcja 1. dnia 27 lutego 1930 roku Nr. 31. Wydział karno-prasowy Sądu okręgowego w Przemyślu, postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Okręgowego: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dz. Rz. P. Nr 45. ex 1927 dokonane dnia 26 lutego 1930 przez Starostwo w Przemyślu zajęcie czasopisma „Ukraińskij Hołos“ Nr. 8 z dnia 2 marca 1930 z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuły p. t. 1) „Za oseredok swojej władу“ 2) Narode szczo ty na ce“ od słowa „odnoju“ do słowa „susidiw“ 3) „Łysty z Nimeczczyny“ od słowa „dumały“ do słowa „Berlina“ zawierają w sobie znamiona a to ad 1), ad 2) i ad 3) występku z § 300 u. k. i występku z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzp. P. z 10. maja 1927 poz. 399 Dz. pp. Nr. 74 ex 1927 a nadto ad 1 § 58 c) i 302 u. k. b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego na wstępie rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. c) natomiast uchylić zajęcie, o ile ono dokonane zostało z powodu umieszczenia w tem czasopiśmie artykułu p. t. „Łyśty z Nimeczczyny“ od słów: „i redaktory“ do słowa „świata“ jako niezawierającego w swej treści znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tegoż czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Przemyśl, dnia 27. lutego 1930. Terlikowski mp. Dr. Blenieck mp. Za zgodność: Bieńko.

Сталін у відвороті, анархія в наступі.

Відомо, що большевицька революція довела до розпарцельовання більших земельних одиниць в бувшій Россії на цілий ряд малих, а той прямо мізерних клаптиків. Наслідки такої парцеляції не дали на себе довго чекати. Примітивна господарка нових власників цеї розпарцельованої землі та той факт, що взагалі усі селяне стали засівати лише таку скількість площі, яка далаб їм можність викормити себе і свою рідню, — довели відразу до незвичайно сильної апровізаційної кризи. Не стало збіжа на внутрішному ринкові, не стало його тим більше для вивозу на закордонні ринки. Голод — ось була відповідь дійсности на большевицьку парцеляцію. Голод цей став щораз частіще навідуватись до міст і це примусило большевиків піти в залицянки до сільського кулака та середняка. Кулак і середняк стали діставати навіть державні позички, а большевицька влада дивилася крізь пальці, як кулаки та середняки брали в оренду розпарцельовані малі клаптики землі та стали скупчувати їх в одну господарську більшу цілість. В тих часах большевицька цензура пропускала такі „контрреволюційні“ міркування голошені друком: „Сільсько господарська продукція падала тому, що протеґувалося колхози, замість йти на руку працьовитим господарям. Протеґовання совхозів і колхозів не доведе до нічого, бо в них є заняті нероби, що або не уміють працювати, або як уміють то не хочуть. Тимчасом для піднесення с.-г. продукції треба передовсім дисципліни праці або радше нагая, бо без цього голодрабство нічого для держави не дасть, а стане лише тягарем для неї“. („Молот“, Суми, 1927). В ті часи писав Зіновєв в „Пролет. Правді“: „Треба закинути думку про те, що кождий працьовитий селянин, що підносить свою продукцію і робить ощадности зі своєї праці — це кулак“.

Та що з цього, коли власне ті працьовиті селяне-власники були з природи річи політичними ворогами большевицького уряду. Завішення зброї не могло продовжатись в безконечність. Коли „товариші“ трохи підгодувалися працею кулака і середняка, — підняли знова крик: „Село опановує не ленінівська, але столипінсьпа аґрарна ідея“ („Більшовик України“, 1928).

Зачався новий наступ на сільського кулака (передовсім українського), але тим разом поставили собі большевики за ціль остаточно знищити сільську приватну власність скупчити землю у величезних сільсько-господарських одиницях шляхом тзваної колективізації приватних господарств, віддаючи їх під адміністрацію державних чинників, а машиновою господаркою на них збільшити зернову продукцію, користуючись працею, поставлених поза законом і видидичених, своїх політичних ворогів—кулаків та середняків, перемінених на панщизняних хлопів.

Зачалася велика гра, одна з найбільших яку знає історія суспільних рухів. Ліпші карти має Село, гірші — Сталін. Питання в тому, як будуть ними обидві сторони орудувати. Якіж карти у Сталіна? Перша карта: насіння на засіви не зібрано в належних і бажаних скількостях, друга: сільсько-господарських машин нема настільки, щоб обслужити хочби половину колективізованих господарств, третя: живого інвентаря недостає, четверта: промислово-фінансовий плян заводить і не виправдується, пята: фахово-адміністративний апарат не доростає до покладеного на нього завдання, шеста: невірні і фальшиві звідомлення з місць не дають можливости скласти правдивої оцінки положення і т. п. В додаток до того в існуючих вже колхозах „сільсько-господарські робітники стало змінюються, їх навіть не дасться зареєструвати, бо вони пливуть наче бурхлива филя через непевні ложища колхозів. Навіть в такій старій комуні, якою є „Красний Октябрь“ (що існує вже 10 років), з поміж 300 її членів тільки один належить до початкового складу її робітників“. Опріч цього ціла згадана „комуна змінювала вже шість разів терен своєї праці і вже нераз розлітала ся“. Все це нагадує мандрівку кочовиків, що отаборюються раз тут, то знова де інде. „Богато селян творить фіктивні колхози, щоби лише дістати кредити. Дуже ускладнює справу й те, що адміністрація колхозів надто часто змінюється, а адміністраторами призначаються часто люде, які приїздять на село на одно чи двомісячний відпочонок, люде, що часом не мають поняття про адміністрацію сільського господарства“ (Всі останні цитати взяті з орґану Виконавчого Комітету СССР. — „Советское Строительство“).

З такими картами Сталін не має відваги грати далі гру та ще й до того „в закриту“ і тій власне обставині треба приписати появу останної статі Сталіна п. з. „Запоморочення від успіхів“, в якій він каже між іншими: „Вони, ці успіхи, часто доводять до цього, що у людей починає паморочитися голова, у них виявляється прагнення переоцінити свої сили і недоцінити сили ворога (передовсім села — ред.), виявляються авантурницькі спроби вмить розвязати всі питання соціялістичного будівництва“. ...„Як могли виникнути серед нас ці сміхотворні спроби перестрибнути через самих себе“. ...„Щоб покласти край тим настроям“ треба знати тим котрі не хочуть до решти осмішити ідеї колективізації, що вони „повинні провадити боротьбу на два фронти — і проти тих що відстають і проти тих що забігають наперед“.

Цей виступ доказує, що Сталінові вирвалась керма з рук. Він опинився при гальмі.

По керму витягає свою руку анархія.

Гра ще не закінчена, але Сталін вже сьогодня її боїться і тому революціонер Сталін судорожно чіпляється міщанської засади: „тише едеш дальше будеш“. — *Ев. З.*

На фонд допомоги збігцям зі Соловецьких Островів:

Інж. О. Сіцінський (Пшібрам ЧСР) — 10 кч.; Пані Стефанія Фіґоль (Львів) — 10 зл. і кличе: Вп. Пань — Радн. Білинську, Дрогомирецьку, проф. Ковальську і голову тов. „Українських жінок“ Софію Олесницьку (усіх зі Станиславова). Михайло Галань (Белз) — 5 зл.

На оборону і поміч арештованим націоналістам:

Інж. О. Сіцінський (Пшібрам ЧСР.) — 10 кч.; Комітет Українських Громадських Орґанізацій (Париж) — 125 фр. франків.

На Українських Военних Інвалідів.

Через адміністрацію „У. Г.“ переслав Інж. О. Сіцінський (Пшібрам ЧСР.) — 20 кч.

Складайте грошеві датки на фонд допомоги соловецьким втікачам.

Від Адміністрації:

З цим числом висилаємо нашим передплатникам чеки і просимо надсилати передплату на 2 квартал с. р. — Зі слідуючим числом здержуємо висилку Укр. Голосу всім тим передплатникам, які не вирівнали передплати за перший квартал 1930 р.

Дописи.

Городенка. — Передмістя Городенки — Котиківка має 400 чисел (нумерів). Того року заколядували Котиківчане 1350 (тисячу триста пятьдесять) золотих на „Рідну Школу“, так, що на кожде число випадає 3 зл. і 37 сотиків. Як взяти, що під кождим числом живе пересічно по 5 душ, то випадає, що кожда окрема особа дала більше ніж 67 сотиків. Колиб так кожда хата, весь український народ що живе під Польщею давав коляду то з одної тільки коляди малаби наша „Рідна Школа“ поверх 4 міліони золотих. Скільки би то можна шкіл та наших вчителів утримати за ці гроші. Ми моглиб і український університет у Львові мати. І так як на Котиківці, так й скрізь, ніхто через тих 67 сотиків не збіднів і не збідніє, а діло вийшлоби таке велике, що можна би ним на увесь світ повеличатись. Отож хай буде Котиківка приміром для усіх наших сіл та міст, щоб у кождому селі, чи місточку була така як на Котиківці кооперативна молочарня, два власні „Доми Просвіти“, каса Райфайзена, що має річного обороту 20000 долярів, товариства музичні, співові та руханкові. — Прошу цей допис помістити в нашому „Українському Голосі“, хай його читають наші селяне і хай поступають так як славна Котиківка. — Г і с т ь.

Сколе. — Самоосвітний гурток молоді Синевідська вижного склав у себе мішаний хор під управою Семка Масного, який дає концерти в дооколичних селах. — Дня 19. І. 1930 р. відбувся такий концерт в Сколім на дохід місцевого Захисту, вимурованого минулого року за стараннем катехити о. Притуляка. — Честь членам хору які цим гуманним чином, доложили свою цеголку до невикінченої ще будови, де містяться майже всі культурно-освітні товариства нашого міста. На цьому місці треба признати хист діриґента і карність членів, що своєю витревалою працею поставили хор — можна сміло сказати — на найвищому шаблі провінціональних хорів. Поза концертами Котка, такого концерту в Сколім в повоєнних літах ще не було. Побажатиб тільки дальшої послідовности, а синевідський хор буде міг виступити й на ширшу — як провінціональну арену. — М і с ц е в и й.

Станиславів. *(Концерт для вшанування памяти незабутнього композитора Дениса Січинського, улаштований муз. Твом „Боян“ в Станиславові).* Нарешті по 20 літах від смерти Дениса Січинського спромігся станиславівський „Боян“ на уладження дня 10 лютого скромного концерту в його честь. Цей факт гідний такої зауваги тому, що покійний Денис Січинський був одним із основників станиславівського „Бояна“ для нього богато натрудився залишаючи Товариству чималу спадщину у формі скомпонованих творів. Станиславівська громада а спеціяльно люди згуртовані у цьомуж муз. Тві. щойно біті соромом зовсім забутої, травою та мохом зарослої могили (яку з великим трудом у минулому році відшукано на місцевому цвинтарі) спромоглися вкінци на вшанування памяти покійного композитора. Цим концертом має бути започаткована більша акція для призбирання фондів на памятник та прикрасу могили великого Покійника. — Не буду запускатись у фахову рецензію, це полишаю присутному на концерті нашому знаному музикови композиторови Вп. Др. Ст. Людкевичови. — Слід піднести що концерт хоч на загал скромний залишив по собі глибоке враження. Хори „Бояна“ мимо слідної великої праці діріґента не зовсім зіспівані. Найбільш цікавою була промова Вп. Др. Людкевича. Прелеґент у довщій, гарній промові подав найперше коротко житепись Січинського, опісля схарактеризував його творчість та його становище серед галицьких композиторів. Підніс його великі заслуги на поли розвою укр. музики подаючи факт, що Січинський се одинокий у минулім столітю в Галичині композитор професіонал. Промову свою закінчив дуже гарним зазивом до станиславівської громади, що за мало урядити в честь Січинського скромний концерт чи навіть виставити на його могилі памятник. Станиславів повинен спромогтись на памятник „трівкійший від криці“ даючи ініціятиву до заснування „Союза укр. професійних музиків і композиторів ім. Дениса Січинського“. — Публика як звичайно не дописала. Брак більшости місцевої інтелеґенції — це один із численних доказів, як вона розуміє вагу хочаб лише такої справи. — *М-й.*

Від кореспондента: Мушу підмітити, що ціни місць були вельми дешеві (від 0·50 зл. до 3 зл.) а весь дохід був призначений на памятник для Січинського. — *М-й.*

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ

Рим, 18. лютого 1930.

З мойого римського щоденника.

ДЗВОНИ...

— У нас в Римі, — каже смуглява Нелля, — як дівчина посвариться зі своїм милим, а потім жаль їй за ним стане, то все у вечері до вікон ходить та все прислухується: як почує де дзвін, значить, милий про неї думає....

Сьогодня, певно, всі посварені милі про себе думають: дзвони аж переливаються, з самого ранку по великодньому дзвонять: — в Тибуртинському кварталі висвятили нових товаришів на новій високій дзвіниці.

І ось від сьогодня вони тепер що дня дзвонитимуть: у досвіта, назустріч надходячому світлу виспіватимуть своє милозгучне „Аве“... І потім в полудне, і в вечері... І в захмарені сіренькі дні дощового широко (південний вітер) і в ясні погожі дні північної трамонтани... В спеку літа і в холод зими... Завжди, завжди..,

І до голосу їх прислухуватимуться зранку немовлятька в колисці і звикатимуть чути їх в кожну хвилину життя свойого, і любитимуть їх, як голос рідної хати, рідного міста, — як голос найкращих і найсумніших спогадів.

Занадто швидкий ритм і поверховість, і галас вуличний сучасного великого міста, стирають, без сумніву в багатьох серцях поезію голосу церковного дзвону. Він не має більше, — як казав Коррадо Річчі, італійський історик мистецтва, — цієї вартости, що мав колись в минулому, коли реґулював ціле щоденне життя середнєвічного міста. Він будив його вранці, відчиняв церкви і хати, запалював і пригашував родинні вогні, закликав робітників на роботу, дітей до школи, і всіх на спочинок, до столу, до молитви, до сну.

У нас на Україні, дзвони зявилися з грецької Візантії, а до Візантії зайшли з Італії. Ріжно говорять про походженя церковних дзвонів. Дехто приписує їх походження часам Константина Великого, де-хто часам папи Сабиніяна (604—606), але певно відомо, що в 741 р. папа Захарія надав дзвони черцям Монте Касіно (добре відомим нашим Українцям, що підчас великої війни мали там найбільший офіцерський табор полонених в Італії), — і се найдавніща певна звістка про церковні дзвони. Відомо також, що папа Лев IV (847—855) наказав поповісити дзвін „кум маллео аурео“ в церкві св. Андрія. В 968 р. папа Іван XIII наказав вилити великий дзвін для Лятеранського собору і самже благословив і освятив його, надавши йому імення „Івана“. Вважають, що звичай освячення дзвонів власне й пішов від папи Івана XIII (965 - 972). І склалося вірування, що як хто потримає в зубах мотуз допіру посвячених дзвонів, у того цілий рік не болітимуть зуби.

Найдавніща мармурова памятка, що згадує про дзвони, найдена була в руїнах церкви св. Степана, на вія Лятіна, коло Риму: „Я Лупо Ґріґаріо, зробив моїм коштом дзвін в часи папи Степана“. А папа Степан — Степан III — припадає на роки 844—47.

Найдавніщий дзвін християнський, що досі робить свою службу, находиться на дзвіниці св. Бенедикта в Пищинулі, — він дзвонить уже з 1069 р. себто з часів першої революції, записаної в наших джерелах і скерованої проти князя київського Ізяслава, — з часів того славного Всеслава, що про його співало Слово о Полку Ігоревім: „Князь Всеслав судив людий, князям порядкував городи, а сам в ночі вовком уганяв: з Києва перед півнями добігав до Тмутораканi, вовком перебігав дорогу великому Хорсу (сонцю). Йому дзвонили рано у св. Софії в Полоцьку, а він вже в Київі чув дзвін...“ „Сім місяців просидів в Київі народній обранець, а потім: „діткнувся зброєю золотого київського стола і вовком о північі скочив з під Білгорода, оповитий синою млою...“

Серед українських вчених виникла була маленька полеміка (дивись Л. Н. ВІСНИК 1922, V. с. 173) що до часу появи на Україні церковних дзвонів. Але нема сумніву, що дзвони прийшли до нас разом з християнством, бо в Візантії вони були вже відомі в IX. ст., коли дожа венецький Орсо Партечипацій подарував константинопольському імператорові дзвони для св. Софії. В наших літописах згадуються вічеві дзвони й дзвіниці.

Походження дзвіниць дуже давнє, і треба повернутися аж до VIII ст., до часів папи Степана I', щоби знайти першу згадку про дзвіницю в „Liber Pontifikalis“. Дзвіниця римської базиліки св. Петра, від котрої пішли всі інші, була вибудована в 605 р. папою Сабиніяном і була рідкої краси, квадратної форми, в шість поверхів, поділених колюмнами, і з шістьма вікнами на кожному боці і поверсі. Зовні вона ціла була прикрашена мозаїками й кольоровими марморами. Баня її була напів срібна, напів золота, і на самому верху крутився спіжевий півень. На сій дзвіниці були три дзвони, рідко приємного згуку. Вони побилися підчас пожежі при папі Урбані VIII. Новий відбудований св. Петро, як відомо, не має дзвіниці.

Давній спіжевий півень, що прикрашував колишню дзвіницю, знаходиться досі в ризниці св. Петра. Первісною формою української дзвіниці була звичайна бантина, покладена на двох стовпах і прикрита невеличким дашком. Але найчастіще ми тепер зустрічаємося з великими кількаповерховими гарними дзвіницями, що виконували до недавна три обовязки: скликали людей на службу Божу, служили місцем схованки ріжних річей, що не можна було переховувати в церкві, як напр., збіжжя, зібране для громадських обідів, мід з церковної пасіки, образи зі старих іконостасів то що, — і служила також сторожевою вежею. В давніщі часи, коли завжди можна було сподіватися ворожого нападу, — каже дослідник церковної старовини вже покійний Д. Щербаківський, —(такаж жертва большевиків як і досліджені ним церкви та дзвіниці,) — дзвіниця натурально мусіла служити за вартову вежу, і тому наші будівничі користувалися для неї вже готовими архітектурними формами і конструкціями веж, переважно західних.

Тепер дзвіниці стоять порожні, — бо все що було там поховане давно вже кудись вивезено. Стоять мовчазні, бо нема куди і за чим скликати... „Совєтчина, пише „Корьєре делля Сера“, — є єдина країна в світі, де заборонено дзвонити в церковні дзвони“. Чужі, далекі люде, що розгубили на життєвому шляху найкращі мрії, зрадили найбільші ідеали, витравили з серця найдорощі почуття, здіймають тепер на Україні зі старецьких дзвіниць замовклі дзвони, — святі символи релігії, родини і батьківщини. Кожний згук дзвону викликає в них страх, перемішаний з люттю, — занадто бо знають вони ролю дзвонів в народних повстаннях, — і зі скаженілою злостю вони намагаються пімститися на замовклих пророках будучої народньої пімсти.

— У нас дзвони мовчать, — каже здивована Нелля, — лише на страсному тижні...

Бо в ті дні, — пояснює батько, — замовкли апостоли й проповідники і всі інші вчителі, що символізуються в церкві під „дзвонами“... А так... так... Се правда. І у нас на Україні всі тепер замовкли... Всі дзвони... Така тиша стоїть, що ані — бом!... „На всіх язиках все мовчить, бо благоденствує. „Бідний Шевченко! Так і не довелося йому ніколи взнати, що значить справжня *мовчанка*... Колись російський письменник Андреєв писав про „Червоний сміх“. Тепер хтось повинен написати про „Червону мовчанку“.

Але мовчанка страшніща за сміх.

Прорив на фронті націоналістичної політосвіти.

I.

Стаття ота звертається до західньоукраїнської націоналістичної молоді, або скажім ще виразніще, до нашого націоналістичного *студентства.* Що є його найбільш суттєвим, більше ще, його *історичним* завданням? У великім змаганні за наше соборне державне визволення, студентська молодь є обовязана обсадити і тримати оден з найважніщих відтинків нашого визвольного фронту; іменно цей, що з природи річи належиться студентству, як дорастаючій *національній інтелігенції.* Яке є підставове суспільне завдання всякої інтелігенції? Бути мозком нації, великим розумом, який бачить, освідомлює і зясовує. І коли перед нацією стоїть — як от в українським випадку — велике завдання державного визволення, то якраз першим обовязком інтелігенції є проблєму цього визволення зрозуміти, освідомити, продумати, поставити його програму, вичерпуюче зясувати всі його ускладнення і можливости. Повинністю української інтелігенції якраз і є — поставити великий образ нашої державно-визвольної справи і його до найдальших границь просвітлити.

Наявний прорив поміж двома ґенераціями сучасної західньоукраїнської інтелігенції, поміж „батьками“ і „дітьми“ пояснюється в першу чергу тим, що „батьки“ не були і далі не є в стані великого образу нашої визвольно-державної справи конкретно перед „дітьми“ поставити, мовляв, ось-тут дороги які ведуть до визволення, а тут конкретна програма нашої державности, яку ви молоді маєте здійснити. Перебіг нашого визвольного зриву і цілковите банкроцтво не так уже збройного, як *політичного проводу нації* показує, що наша інтелігенція тоді далеко не доростала до висоти завдання. Помимо це, що в рішаючій хвилині інтелігенція ота таки кинулась у визвольний бій і для справи безконечно богато жертвувала, обєктивно, вона всеждки навіть *не могла* дорівняти завданню. Її умове і душевне наставлення ніколи не було державотворче в самостійницьким змислі. Дорога чотирьох універсалів і лінія австрійського ц. к. патріотизму витримана usque ad finem показує, як далеко ота інтелігенція *не була* в українському змислі державно-самостійницька. Суті і цілости нашої справи не опановував цей наш інтелігентський провід тоді і ґенерація інтелігенції, яка без сутевійших змін проводить *далі,* не опановує цілости справи і тепер.

Показується, що українська справа в вже настільки складна і трудна, настільки зріжничкована і узалежнена від цілого ряду зовнішніх і внутрішніх політичних умов, що „батьки“ не є в стані її навіть теоретично-програмово вичерпати і опанувати. Суть і уровень нашої політичної публіцистики на Західних Землях є найбільш маркантним відзеркаленням того стану річи. Провідна західньо-українська партія, яка має міліони виборців, величезний партійний апарат, кілька десятків послів і кадри інтелігенції не є навіть в стані здобутись на будь який теоретично-програмовий журнал. Ціле її програмово-ідеольоґічне політосвітнє надбання з протягу цілого ряду років — це щось 6 чи 7 книжечок і брошур незавидного вигляду і ще більш незавидного змісту. Даремно там молодь шукає суцільного образу української справи, її програми, її тактичного оформлення. Так вона впадає, мусить впадати в порожнечу, в опозицію, в байдужність, в політичний обскурантизм. Так твориться поміж одними і другими пропасть, нарікання, навіть — взаємна ненависть.

II.

За років 10—15 західньоукраїнська молодь, яка нині стоїть до батьків в „спротиві“ і опозиції, сама буде вже стояти на чолових західніх національних постах, сама буде „батьками“, сама буде тримати руку на кермі національних справ. Оден запит: з яким світоглядом, з якими умовами, волевими і научними надбаннями молодости, з яким образом світа і передовсім — *образом української справи* вона займе свої провідні позиції? Ті самі запити, домагання, бажання пояснення, що нині ота молодь звертає до „батьків“ будуть по силі природи звертатись трохи пізніще до неї самої. Які конкретні відповіді ця молода нині ґенерація зможе на відношені до неї запити давати?

І якраз тут перед нами виростає велика і складна *проблема кваліфікативної і всесторонньої політосвіти нашого інтелігентського молодняка.* Чого не придбаємо за молоду, цього не наженемо на старість. Коли не навчимось політично думати і давати узасаднені відповіді на складні питання нашої державно-визвольної справи вже тепер, то ми їх напевно не зумієм позитивно дати і пізніще. І коли обсервувати сучасний стан політосвітньої справи серед широкого українського націоналістичного інтелігентського молодняка, то це мабуть не буде схибленим твердження, що за 15—20 літ, (то й скорше) *нове* молоде поколіннє буде ставитись до старшої ґенерації зі ще більшою опозицією і неґацією, як це діється тепер. Нині молодь питає: скажіть, що треба робити? Нема *ясної* відповіді. Звідси теж неминуча опозиція навіть „бунт молоді“ коли хочете. Але чи молодь дає бодай собі *сама* відповідь на ці запити, чи бодай підготовлюється, щоб оті відповіді вміти *пізніще* дати? Адже тих відповідей будуть від неї колись домагатись! А в тім! Поминаючи своє *пізніще* суспільне становище, як старшої відповідальної ґенерації, сама суть української справи вимагає основної, підставової призадуми над нею, вимагає методичного сконкретизовання і упорядковання проблєми, вимагає широкої розробітки на десятках ділянок і царин. А вжеж, сучасна старша ґенерація цілости справи не опановує, ніколи теж не наставлялась і не готовилась до цього, щоб її вміти опанувати. Але що робить молодь в цьому напрямку, щоби самій охопити цілість справи, зачеркнути горизонти проблєми, віднайтись в темі? Адже коли вдуматись в українську справу та усі її скомпліковані площини і можливости, коли розгорнути цілість проблєм що ждуть найперше теоретичного освідомлення а потім практичного вирішення, то щойно тоді вповні зрозуміємо важливість запиту про стан політосвіти серед західньоукраїнської націоналістичної молоді.

(Продовження буде).

Балі — шматок раю.

Ал. — Остров Балі — лежить поміж Австралією і південною Азією в групі тзв. Малих Сундайських Островів — є одною із найгарніщих закутин світа. Нічого тут немає, що випадалоб поза рямці незвичайно згармонізованого, завершеного, попросту совершенного краєвиду. Тутешні ліси, гори, гаї, водопади, святині, палати, міста, села, ярмарки, шахівниця рижових піль, все це становить цілість, яка приковує очі своєю безконечно приваблюючою красою. Балі лежить на великій морській перехресній дорозі з Азії до Австралії і з Індій на Тихий Океан. Це дорога, яка бачила тисячі і десятки тисяч ріжних авантурників, піратів, розбійників і пройдисвітів, це дорога, якою йшли білі люде на підбій світа. Їх не могло зломити нічо; ані хуртовини, ані смерть, ані небеспеки, ані тропічна горяч, ані війни між собою і зі всіми племенами Сходу. Тільки Балі ломило — ні, радше обезброювало — навіть найбільш твердих і випробуваних білих морських вовків. Перед красою Балі гнули спини, тратили розмах, поселювались тут, брали балійських дівчат і забували за світ божий. Шматок раю...

Балі є власністю Голяндії. Голяндський уряд плекає Балі, як свого рода унікат природи а тутешніх людей, як унікат одної із найбільш шляхотних людських рас. Уряд забороняє ставити на острові європейські фабрики, тут не можна поселюватись навіть місіонарам. Чужинці не можуть набувати на власність землю. Усе тут тузємне і має до віку залишитись таке, як було перед віками. Але... чи похід білої цівілізації не прорве колись насильно цеї штучної загорожі, що її завів довкруги Балі голяндський уряд?

Хоча лагідні кліматичні умови, великі природні богацтва острова, незвичайна плідність і видайність землі творять передумови для зледачіння і виродження раси, Балійнеці, так само чоловіки як і жінки є незвичайно гарно збудовані, здорові, повні життєрадости і сили. Природа є часом несправедлива. Бува, в одним місця творить самі гидоти, а в другім не може задоволитись, обдаровуючи всіх і вся красою і щастям. Оту доля щасливих випала Балі. Тут не має нічого, що не булоб гарне. Жінки? Вони по пояс не вдягнуті, мають тільки довгі квітисті спідниці. Коли їх питати чому так роблять, питають наївно: „хиба ми повії, щоб мусіли закривати свої груди?“ Мораль? Ота, що Балійнеці не знають, таки цілком не знають, що таке замки, колодки, ключі; в їх мові нема властиво такого вислову „красти“; вірломство тут незнане, чистота обичаїв незвичайна, — взагалі, Балійнецям і Балійнейкам і в голову не приходить навіть сота частина цего, чим в дійсности живе „моральний“ Европеєць.

Балі закохане в кольорах. Їхні килими, ґердани, одіння, крихітку пригадують... гуцульщину. Тільки усе тут пишнійше, більш ярке, це більш взористе, мережане, тропічне, богате. Вони закохані в цвітах; ходять завсігди ними „замаєні“, вінці з цвітів на чоловічих і жіночих головах, в ухах, на одінню. Коли збереться товпа Балійнеців, европейські малярі попадають в екстазу від захвату. Балійнейці з природи дуже інтелігентні — посідають зрештою одну з найстарших культур південно-східної Азії зглядно Індонезії. Догідні умови матеріяльного життя, богацтво, свобідний час — все це склалось на пишний розвиток балійненського мистецтва. Там нема предмету, навіть найпростійших річей для вжитку, щоб не проходили через варстат і руки мистців. Усе тут якнебудь прикрашене, оформлене, культивоване. На цілім Балі не стрінете жебрака, за теж скрізь музики, своєрідні театри, хори, при всіх дорогах образи і святині.

Велика життєрадість і енергія Балійнейців знаходить собі вислів передовсім — в танці. Танцює тут усе, чоловіки, жінки, діти. Танцюють завсігди, при кождій нагоді, при кожнім обряді. Танець для них це один зі способів балійнейського культурного вислову, подібно як у нас театр або навіть кіно. Кожен танець щось значить, має в собі думку, ідею, символ. Хто знає їхню мову танцю, значіннє окремих рухів, цей може слідкувати за представленням ріжноманітних подій. З природи річи, найбільш любленими і популярними є тут танцюристки від 12 до 16 літ. І дійсно, усі подорожники в цьому однозгідні, що дівочий танець на Балі є чимось, що беззглядно захоплює — чистотою руху і вродженою шляхетністю танечного вислову.

Балійнейські маси незвичайно здисципліновані. Це можна подивляти підчас ріжних свят, зборів, концертів. Усі заховуються дуже достойно і пристойно, нема жадного гамору, помітна особливож незвичайна здисциплінованість... жінок і дітей. А проте всі свобідні, радісні, усміхнуті, повні заінтересовання, завсігди дають живий вислів своїм почуванням.

Є ще одно на Балі, чого немає на цілім світі: *жінки не носять жадних прикрас.* Не знають, що таке перстені, нараменники, ковтки, кульчики, нашийники, тощо. Їхнє одіння, предмети, усе є прикрашене — за виїмком жіночого тіла. Балійнейці стоять на точці погляду, що жіноча краса сама повинна себе вирівнувати і не мусить допомагати собі прикрасами. Наслідок такого підходу до справи був той, що Балійнейці виплекали одну із найкращих жіночих рас на світі.

Вони мають свою державність, свого царя, як його тут звут — *арія.* Знатоки твердять, що це значить, що балійнейські пануючі є арійського походження і первісно не належали до тузємної раси. Вони мають широку самоуправу і... вміють собою правити. Колись було богато князів і пануючих на острові Балі. Відколи Балі опанували Голяндці, більшість із тузємних володарів поповнила самовбивство. Не могли вжитись з думкою, що мусіли жити в чужій неволі. А бути невільниками не хотіли.

Кажуть, що хто раз бував на Балі, цей не забуде острова ніколи. Балі засаджує в души людей первні дивної туги, якої не можна де інде заспокоїти ніколи.

†

Федь Федорців

довголітний редактор „Діла“ один з найспосібніших наших журналістів, помер в 43 році життя дня 5-го ц. м. о год. 4 пополудни в Загальному Шпиталі у Львові, після важкої операції.

ЛИСТИ З ПАРИЖА.

(Від власного кореспондента „У. Г.“)

Париж, 23 лютого 1930.

Читачі „Українського Голосу“ вже знають про нового „коника“ московських чекістів в Парижі, а саме про „крадіж“ московського монархиста ґенерала Кутепова, що як вийшов чотири тижні тому з хати, то й досі не має про нього вісток. Я би завидно і не згадував про цю птицю, якби знав що в краю знають люде його життєпис та славні „діла“ на Україні в 1919 році. Та й ще з інших причин варта про нього дещо оповісти.

Кутепов вискочив в ґенерали вже в часи горожанської війни, визначившись особливою жорстокістю. Колиб можна підрахувати, хто більше пустив людей на той світ — Фелікс Дзержинський чи Кутепов, то певно цифри, колиб й були неоднакові то одна від другої далеко не втікліб.

Після смерти князя Ніколая Ніколаєвича, Кутепов опинився на чолі такавого „Общевоінсказо Союза“, члени якого не перестають продовжувати військову освіту, щоби бути готовими на випадок якби большевикам було не по силам боронити єдиной — неделимой СССР. (читай Россії).

Треба признати, що з усіх військових еміґрантів він був найвизначнішою фіґурою, і на випадок заверюхи на Сході Европи він ставби головнокомандуючим московськими силами. Але не тому московське ҐПУ взялося викрасти його.

Останніми часами в Москові помітили роботу закордонних аґентів, що мали тісний звязок „Общевоінським Союзом“, а з окрема з ґенералом Кутеповим. Для

ОЛЕСЬ БАБІЙ.

СПОГАД.

(Докінчення).

Втомлена довгим шуканням, Іза підійшла до свіжих могил, оперлася на хрест і читала написи. Яка прекрасна була вона з утомленим, сумним лицем, що зрумяніло від спеки, як пелюстки рожі.

— Ви втомлені?

— Так. Я дуже втомлена, спрагнена. Позвольте мені опертися о Ваше рамя; — бачите, я три ночі майже не спала, плакала, думала про нареченого, а це так втомило мене.

Я подав їй своє рамя і ми пішли дальше. Близкість її молодого тіла, горячі віддихи її повних грудей, що тремтіли й хвилювались підчас її скоків через рови, як пара зляканих голубів — все те хвилювало мене щораз дуже. Хто був на війні, той знає, як прагне радости і любовних пестощів молодий вояк, що на хвилину виривається з поля бою, з гамору боротьби, з-під свисту куль, із брудних шанців, та опиниться нараз на волі, в товаристві милої жінки. Як хочеться зірвати ще хоч один цілунок з уст жінки, коли знаєш, що завтра знов повернеш на поле бою і може поцілує тебе ворожа куля, або вістря багнета.

— Я мушу мати її в своїх обіймах! — порішив я. — Мушу, бо завтра буде запізно: може згину в бою і буду лежати в могилі ось такій, як ці товариші!

Моя буйна уява малювала мені недалекі бої, я вірив, що справді може це остання в житті нагода напитись роскоші з чарівного джерела любови. Мене опанувала невмолима, страшна жадоба — обняти Ізу, пестити, цілувати її рожеве лице.

В цій хвилі ми підійшли до високого, самотнього хреста, що стояв на свіжій могилі. Було тихо, тихо. Тільки щебетня пташок невставала, тільки невмовкав коник стрибунець. Іза читала мовчки напис на хресті. Я стояв біля неї вдивляючись в її спітніле, втомлене, дивно хороше обличчя. Моя пристрасть зростала як повінь, що заливає все, нищить, руйнує...

Ах, в тій хвилі я дав-би піз світа за цілунок Ізи, — подумав я. Не встиг я це подумати, як панна Іза дійшла до кущів верболозу і нагло зблідла на лиці, зойкнула тихо, захиталась. Ще хвилина — і здавалось, що вона впаде непритомна на землю, мов підстрілена птиця.

Мимоволі, шукаючи опори вона схилилась рамям на мої груди, — в моїй голові мигнула думка, що вона за мить зімліє з утоми, спраги, чи зворушення любовного... — не знав чому, — я не знав коли обхопив її стан рукою, щоби вона не впала на землю... вона не боронилась... її побліддлі уста шептали тихо одно слово:

— Боже... Він... Він...

Блискавкою мені мигнула думка, що Іза впала в мої обійми з наглої любови до мене... а зрештою я нічого не думав, не знав... я тільки цілим своїм молодечим палким серцем відчував, що в моїх раменах є чудна, кохана дівчина, якої я прагну, бажаю... Я бачив сльози на її очах... я сцілував ті сльози, я цілував уста, груди, зімлілої дівчини.

— Ізо! Дорога Ізольдо! Що з вами?

— Ізольдо! Я люблю тебе!

Вона отямилась.

— Лишіть мене! Лишіть... це він... лишіть, ви... божевільний!

Але я замкнув її уста поцілунком. Вона вирвалась останками сил.

— Лишіть.., де він! — крикнула вона несамовито, показуючи рукою хрест між кущами. Я глянув на хрест і з трудом прочитав на ньому напис заслонений галузками верболозу:

> Павло Гронюк
> Сотник У. С. С.
> Впав за волю України
> 1919 р.

— Це-ж могила мого нареченого! — шептала Іза крізь сльози вдивляючись в напись на хресті.

— Що? Вашого нареченого? Це-ж могила мого рідного брата! — крикнув я.

— Мій наречений був вашим братом?

— Мій брат був вашим нареченим?

— — — — — — — — — — — — — — —

Ми стояли обидвоє над одною дорогою нам могилою, мовчазно без слова розмови і без сліз... В ту мить навіть образ могили, хреста не будив ані смутку, ані жалоби... Бо нова пісня любови, що озвалася в моїй душі і в душі Ізи говорила нам, — що це все невмируще, що могила не є царством смерти, бо родиться нова любов і нова радість, новий ранок, як тільки померло вчорашнє, вечірнє, — братнє, — так, як в сонаті замовкає один тон, щоби міг задзвеніти другий, во хвалу вічному, радісному життю, безконечному.

більшої конспірації держав він усі звязки в своїй руці. Отжеж в метою відкрити і здобути відомости про цих аґентів та взагалі про усю протисовітську орґанізацію, чекісти викрали її провідника і голову, сподіючись таким чином дістати від нього самого потрібні відомости. Чи це чекістам удасться — невідомо, але ґвалту в Парижі з цього приводу є чимало.

II.

Вся преса, за виїмком комуністичної що виходить французькою мовою, піднесла страшний лемент з першого таки дня крадіжі ґенерала. Про московську біло-чорну пресу і говорити не приходиться.

Помимо доброї сензації, яку любить жовта преса Парижа, треба добачати в цьому лементі зміну настроїв до большевиків, що переходить в цькування. До крадіжі Кутєпова не було причини підоймати вереску, якось не випадало плювати на тих, перед якими недавно відкрили на остіж двері. Ті особи, що стоять за ґазетами та ними керують попеклись на большевиках і тепер хотілиб, щоб уряд пірвав з ними. Замість очікуваних замовлень, виплати боргів та концесій, большевики навезли до Франції силу аґітаторів, пролізли до фльоти, проникли в армію, завели комуністичні „ячейки" то що. Колиб большевики лише пообіцяли платити, то преса Парижа відмітилаб крадіж Кутєпова лише в рубриці „Dans la rues et sur le routes", а так ось вже пятий тиждень ґазети не перестають писати довжезні шпальти, а навіть посилають своїх репортерів шукати загиненого ґенерала. Шукають без кінця.

На мітінґах ведеться аґітація за розривом з Москвою, розпалюється громадську опінію, начеб то особа Кутєпова була для них дуже дорога. На ділі-ж ходить о них самих, бо вони самі відчувають наближуючуся небезпеку.

Певно не один з читачів запитає: Як то так чекісти з Москви можуть арештувати і спрятати в Парижі нелюбу чи шкідливу для них особу?

Відповідь на це трудно дати, тим більше, що крадіж Кутєпова не є новина. Москва не потребує посилати спеціяльних аґентів, вони є при кожній амбасаді, або консульстві. Хай не думають Львовяне, що при большевицькому консулі у Львові нема аґентів ҐПУ. Таємниці цього консульства розкриються тоді коли Лапчинський перестане бути конзулем СССР, коли на Україні революція знищить чужинецьку владу, а конзулят СССР у Львові можна буде перешукати і перетрусити. Звичайно, що львівська Чека є лише філією центральної закордонної Чеки, яка міститься в Берліні. Напевно колиби треба кого було Лапчинському, він його дістав-би.

За мурами амбасад та консулятів чекісти роблять, що хочуть, бо знаходяться на терені СССР. Наївно було-би думати, що коли в СССР панує терор, то за кордоном в мурах радянських представництв його нема. Ґазети друкують цілу низку імен розстріляних за кордоном противників большевизму, „Недремле око Москви" все бачить, все знає...

Верну до Кутєпова. Для нас Українців, кожна така крадіж виходить лише на добре і дай Боже червоним більше сміливости. Червоні жеруть чорних, а ті і другі — наші вороги. Як з одними так і з другими нам не бути приятелями і місце зустрічі для нас з ним тільки в бою. Колиж вони нищать себе, то нам від того лекше. В особі ґенерала Кутєпова ми Українці мали серіозного ворога. На жаль, не маємо сьогодня такого ґенерала, що зміг-би бодай зєднати наших старшин в „союз", котрий би не посилав своїх членів служити до ворожих армій, а готовив би їх для може недалекої але напевно жорстокої розправи.

Кутєпов нагадує нам ще одно. Большевики крадуть його, сподіваючись чогось, що ще заслано від нас туманом. Те *щось* може далека оружна боротьба, в якій ми повинні добути, нашу мету, бо коли не добудемо, то чорні доконають почате червоними, тоді хто знає, чи встане коли Україна на свої власні ноги.

Гордій Салівон.

ЛИСТИ З ВОЛИНІ.

В калейдоскопі дійсности.

(Від нашого волинського кореспондента).

I.

Волинь, що опинилася по цей бік ризької смуги, від довшого часу являється полем всяких експериментів з боку польських урядових чинників, з якого табору вони не булиб.

Так Юзефський, Славой-Складковський, як і Ґрабський ревно „опікуються" Волинською землею зокрема, чи так званими „Кресамі Всходнемі" взагалі.

Правда, трудно було шукати в перші роки охочих на волинські адміністраційні посади, між той розколисаний революцією і потрохи національно-освідомлений елемент. Традиції власної держави (хоч і не дуже світлі) памяталися ще. Тож не дивно, що перші адміністратори сиділи порівнююче тихо, коли ходило про справи, що торкалися виключно внутрішнього життя української суспільности.

Висиджували кілька років і переносилися з підвищенням назад до Познанщини чи Конґресівки, яко заслужені, скидаючи тягар на інші плечі.

Коли відносилися неґативно до української проблеми, то не лицеміріли, а ставили свою ворожість, яко принципіяльність своєї програми. Інтеліґенцію, що призналася до українства обминали; вона грала ролю затурканої чиновничої верстви.

Село замучене і вичерпане світовою заверюхою, стало байдужим і пасивним. Політичні процеси, що викривали звязок з московським Комінтерном були доказом більше безсилля, ніж міці. Бо волинські надії покладалися на чужу поміч і інтервенцію. Перша Парляментарна Репрезентація була ділом кількох активних одиниць. Допомагала моральному відродженню і скріпленню суспільности в той спосіб, що неґуючи „реальною політикою" і не бавлячися надіями і вичікуванням можливих „милостей" від „сильних мира цього", відкидала раз на все дорогу угоди за клаптики паперу.

Настав травень 1926 року.

Час горячкових „підтасовок" суспільности до співпраці з „санаційним" урядом.

В першу чергу жертвою мали впасти Українці, як найчисленніші з меншостей. Розпочалося полювання на душі. Пригадалося усіх співробітників Оскілка, що так давно прагнули українсько-польської згоди. Та цих було замало. Прийшлося спроваджувати аж з Варшави нових громадян „Ржечпосполітей" — бувших „міністрів" У. Н. Р, для розсади співпраці. За здобуття польського громадянства, затвердження або дозвіл на ведення практики у своєму фахові, почали бувші „міністри" і начальники департаментів" сплачувати довг „опікунам своїм". Подавалися ними нові рецепти для того щоби безперешкод ніби, забезпечити нації свобідний розвиток.

Свідоме громадянство не пішло „на шмат гнилої ковбаси". Розсадники угоди почувалися надалі самітними, не бажаючи співпрацювати з „якимись" там „напівінтеліґентами" в існуючих установах, провід яких не розумів „високої політики" п. Голувка, що візитував Волинь.

Але скріплені і заохочені „санаційним табором" та перетягнувши кількох місцевих „на посадах" (бувших „малоросів", що за часів Української Влади декорували себе жовто-блакитними стрічками і квітчали рушниками „тоже велікаво нашево поета" Шевченка, а тепер те саме роблять з біло-червоними стрічками і портретом „Pierwszego Marszałka"), почали каїнову роботу. У Варшаві зявилася „Українська (тільки в лапочках) Нива" на чолі з відомим Українцям — українцем П. Певним. Тут ілюструвалося добробут тих, які співпрацюють зі „санацією". Затягалося невід вже на міленьку рибу, що за ґазету в українській мові, гарний тої ґазети папір, та передрук Іжакевичевих малюнків (не „Залізняка" тільки, ні, а краєвидів та сільських ідилій) вірила в добру хіть видавців.

На чолі „Хруніяди" стали: відомий цареславець Богуславський — (автор нагородженої розвідки: 300-лєтіє Дома Романових" — тепер посол з рамени Бе Бе), Сегейда, Пилипчук і прочі банкрути. Люди до яких населення Волині має аж надто велике довірря.

Польська чи то пак „Українська Нива" скоро для вигіднішої провокації перенеслася з Варшави до Луцька — під крильце воєводи — „хранителя".

Закипіла праця.

Коли хто хоче побачити акти оскарження розвязаних повітових "Просвіт" зі сотками філій у Дубні, Рівному, Ковлі тепер у Володимирі, чи замкнених кооператив, хай перечитає кілька чисел отої таксваної "Української Ниви" Під кожним оскарженням пишається підпис „непевної" під кожним оглядом людини.

Цькування влади на освітньо-кооперативних діячів осягнуло свою мету. Волинь позбавилася установ, які так тяжко здобула силою найбільш ідейних і витревалих одиниць. "Санація" мала розчищену дорогу. Нагороди не заставили довго на себе чекати: рівенський староста Мошинський став (за заслуги!) Тернопільським воєводою. Волинський віце-воєвода Ґінтовт Дзевалтовський пішов за ним у поміч. Волинський воєвода Юзефський (герой кампанії!) дістав портфель міністра внутрішних справ, залишаючи (на вшелькі випадек!) попереднє становище за собою. Волинський референт по справам самоуправи Слещинський зістав віце-воєводою Волині (власне під цей час — цілим воєводою) і тд. і тд... Не треба було бавитися по „Просвітах" у політику, не треба було бойкотувати польських урядових святкувань треба було бути льояльним відносно до річипосполитої — так промовляли ті, яким ходило про знищення національно-українських установ. На руїнах праці ідейних людей, що буквально усе що мали вкладали у святе творче діло, почали повставати як гриби по дощі, хутко і майже без перепон нові псевдоукраїнські „поржондне товариства": „Основа" в Ковлі, „Рідна Хата" в Луцьку, „Літературно-Мистецьке Товариство" в Рівному, (є вже проєкт заклasти подібне у Володимирі, бож „Просвіта" вже — нарешті! розвязана). Оці товариства мають замінити усі попередні самостійницькі і соборницькі українські установи ціною відречення від „політики" і „партійної" приналежности. За це уенерівці і волинські українські прислужники санації вижебрають (сподіваються!) національно-культурні „права" для „польського Провансу", як називають Волинь польські „реґіоналісти". І здобулиж, нема що й казати!.. „Права" називається! Ми запитаємо: Де українські нищі школи замість утраквістичних, на які, мовляв Ґрабський, переробив українські, а „санація" їх приверне? Де побудовані обіцяні українські ґімназії? Де нарешті український університет, що справлятиме скоро десятилітній ювілей свойого неіснування від часу юридичного зобовязання на його відкриття? Де українські кооперативи (хіба може такими рахувати „Каси Стефчика"!)? Де упорядкування церковних відносин? Де розріст культурного чи національного життя української суспільности? В „Основі"? В „Рідній Хаті"? В „Літературно-Мистецькому Товаристві"? Аджеж діяльність тих „установ" найкраща сатира, глум, насмішки над „реалістами", взагаліж над цілою українською справою!

Та *свідомі* українські громадяни, як не вірили так теж і не вірять у „блага", що малиб спасти на голову „почцівих українцуф", бо рахуються завжди з вимогами, жаданнями, рахуються зі силою, вірять в неї, тільки на неї покладаються а не на жебранину!

Націоналістичний табор, що очистився уже нарешті на Волині від усіх угодових елементів — виграє поволі але певно на політиці „провансальців". Скріпившися, він стане базою безкомпромісової національної соборницької політики.

Тільки пора вже розмежуватись. Треба здемаскувати тутешніх спекулянтів національною ідеєю і почати називати речі їх іменами. Толєранції відносно банкротів бути не сміє! Хай памятають про це ті, яких розкаяння може бути спізненим!

Веячина.

Московські учені, що як відомо, від довшого часу цікавляться та досліджують біольоґічні прояви життя оголосили недавно знов цікаві висліди своїх дослідів над продовженням людського віку. Уряд зацікавився тими дослідами настільки, що оснував „Інститут для продовження життя", наразі як відділ Московської Академії Наук і він продовжуватиме ляботаторійні та клінічні досліди та даватиме поради відносно способів та їди для довшого життя. З тої нагоди німецькі часописи річево запитують большевицький уряд, чи не часби йому перестати перед започаткуванням праць цього інституту усіх способів на скорочування віку при помочі иншої установи — чрезвичайки.

В околицях Амстердаму піднято проби зі штучним реґулюванням опадів. Пробами кермували два світочі сучасної голяндської науки, проф. Ферaас та проф. Кеезом. Відбувалися вони в той спосіб, що при помочі літаків розсипувано над хмарами змелені на муку та заморожені до — 100 Ц. залізні опилки. В наслідок наглого остудження хмар пара скроплювалася негайно і проби з дощем повелися. Оба винахідники сподіються, що при помочі їх способів буде можливо в будучім витворювати там, де зайде цього потреба, дощ та мряку а в зимі сніг, особливож на покриття спортових площ. Дальші проби відбуваються.

Союз каліфорнійських плянтаторів оголосив був конкурсово нагороду за винахід способу фарбувати помаранчі на чорний колір. Нагороду одержав хемік Вавт, який при помочі т. зв. етиленового ґазу перевів досі масові нешкідливі фарбування помаранчевої скірки на чорно й темнобронзово.

НОВІ КНИЖКИ.

ЛІТОПИС *Червоної Калини. Ілюстрований Журнал історії та побуту. Рік 1929 ч. 1, 2, 3. Рік 1930 ч. 1, 2.*

Яке значіння має історична традиція в життю кождого народа, про се хиба не треба писати. Найбільшим доказом на се є хиба факт, що по світовій війні повстали і вдержалися лише сі нові держави, де між даними народами була сильна історична традиція, де була свідомість сего, що даний народ втратив, а що сей народ через незалежність міг відзискати. Не було у нас сеї традиції. Можна тут знайти ріжні причини, але одною з найважнійших був факт, що у нас не було записок про історичні події, які на се вповні заслугували. Вже козацький літописець Самійло Величко нарікав на се пишучи: „Наших же сармато-козацьких предков рицерскіє отваги і богатирскіє діянія *без описанія і обяснeнія* через їх власних писаров оставленнія і всегдашного забвенія никчемним лінoсти іх плащем увидіх покритіє". Нині відносини трохи змінилися, але все ще таки далеко до сего, щоби ми мали дійсно записки про все те, що діялося на наших землях за останнє десятиліття. Дуже похвальне завдання взяло на себе Видавництво „*Червона Калина*" ратувати перед забуттям спомини про такі події, які вповні на се заслугують, щоби память про них трівала як найдовше. Своє завдання сповняло Видавництво кілька літ видаванням історичного альманаха. Але альманах виходив раз на рік і богато матеріялу не могло ввійти. Щоби зберегти перед забуттям цінний матеріял, рішило Видавництво видавати окремий журнал. Від жовтня минулого року почав сей новий журнал виходити під назвою „*Літопис Червоної Калини*". Дотепер вийшло 5 чисел. Зміст його доволі ріжнородний. Найбільше місця займають оповідання — спомини і вони є найціннійшою частиною журналу. Стрічаємо тут і поезії, які мають щонебудь спільного з воєнними подіями. Доволі богато місця займають також ілюстрації, є їх всіх в пятьох згаданих числах 63.

Коли зважимо, що історії воєнних подій від р. 1914 — 1920 у ріжних народів присвячено десятки грубих книжок і окремі грубі журнали, то мусимо прийти до переконання, що у нас все ще таки мало зроблено. **Літопис** „*Червоної Калини*" може дуже богато зробити, але під сим услівям, що читачі піддержать його матеріяльно і морально.

Розбудова Нації, Орґан Проводу Українських Націоналістів, ч. ч. 1 — 2 (25 — 26), січень-лютий Річник III. 1930 р Зміст: *В. Мартинець* — Наша тактика, *В. Богуш* — Роля України у світовім господарстві, *проф. О. Мицюк* — Евразійство, *Вільніетіс (Кавнас)* — Литва, *ґен. В. Сварика* — Дещо з минулого та висновки з того для майбутнього, *Офіційна частина*, — Виховні методи Відділу Орґанізації Українських Націоналістів, *Я. Д.* — Большевицька пятилітка в 1930 р. *Р. К.* — На польські теми, *Орґанський* — Плян Юнґа; Відгомін статті про „гетьмана" Остряницю; Рецензії.

Юліян Редько.

Поправа раси.

Дідуся Онисима Верецького знає ціле місточко. Він із найстарших громадян, мешканців передмістя. Вже давно зачав сьому десятку. Та проте сивоголовий дідусь ще не хоче бути старим і не любить, коли йому нагадують його літа. А щоб доказати, що він ще не такий старий, він не лише сам орудує своїм господарством, але ще й дуже пильно займається всіми громадянськими справами.

Симпатичний дідусь! Де вирине яке загальне діло, нарада, збори, чи що, — всюди побачите сиву голову пана Верецького, всюди почуєте його надламаний та все бадьорий голос.

Зрісся з тим. Молодим парубком був одним із основників читальні. Опісля заложив спілкову крамницю, виступав на аматорській сцені, трицят літ тому був головою „Сокола", — й досі ні одно товариство без нього не обійдеться.

Марненьке наше місточко, слабонько в ньому йде громадянське життя. Кілька товариств, дві — три вистави у рік, дві три забави, декілька відчитів та й кінець на тому.

Але скільки праці треба було вложити щоб хоча це осягнути! Скільки часу, енергії й нервів витратити

Старого Верецького про це спитатиб! Нераз хмарилося його чоло:

— Колиб я каміння товк пятьдесять літ, то вже цілий світ засипавби; колиб землю дер голими нігтями, то наскрізь досі продерби; колиб воду носив решетом, — то можеб уже яку мірку з краплин назбирав, — але що я осягнув за пів століття у своїй громаді?

Сміх людям казати.

Чи велика ріжниця поміж тим, що є і тим, що було?

Може щодо кількости. Змінилися обставини, настали инші форми життя, — але зміст, душа тих людей остала незмінною.

Сорок літ тому не було в читальні грошей на передплату часописів — і тепер нема.

Сорок літ тому одиниця зі шкури лізла й розбивала свої сили на працю в усіх установах, а загал дивився та хитав головами, коли не кидав колод під ноги — й тепер таж сама мила картина.

Відколи найстарші люде запамятають, ніколи точно не зачиналися ніякі збори, вистава, чи виклад, — дасть Біг, що й далі так буде..

Й так далі й далі, без ліку, без кінця...

Старий плакав нераз із пересердя.

З надією дивився на кожне молоде покоління. Вони, ті молоді, будуть інакші! В них сила, розмах, — до них належить майбутність!

Молоде покоління йшло в життє — і за кілька років затиралася ріжниця поміж ним і батьками.

Дідусь Верецький зачинав надіятися на найменших...

* * *

Одної неділі приїхав до місточка інжинер-аґроном із господарським викладом.

Цікавий був старенький побачити тих молодих учених, що на книжках вчилися господарювати, хотів почути, що вони скажуть. Богато тепер на світі нового, нечуваного, — конче требаб піти. А тут, як на лихо, перестудився. Хто зна, чи не запалення буде.

— Івасю, синку, — каже дідусь до десятьлітного внука, — піди сьогодня на відчит. Я не можу. А добре вважай, то мені потім розповіш усе, що пан інжинер скаже!

Івась пішов, а дідусь Онисим пірнув у задуму, як перетворити душу своїх співгромадян. Нічого не міг видумати. Нагадав собі, що ще Шевченко мріяв про те, щоб „виточить сукровату, а налить нової, козацької тії крови", — та від Шевченка аж досі ніхто не найшов на те способу.

Так гаряче думав, що й не счувся, як Івась вернув із викладу.

— Але, дідусю, був великий відчит! Людей — повно! А так гарно говорив той пан!...

— То добре, добре, Івасю, але розповідж мені, що він говорив, усе від початку.

— Та багато говорив. І про свині і як масло робити й яке збіжжа сіяти і як яйця за границю вивозити.. Довго говорив!

— Ну і ще що?

— Та я й не годен усе спамятати... Ага! Говорив іще, що наша раса добра, але треба її трохи поправити. Казав спровадити якогось розплідника, а тоді, за пару літ, у нас буде зовсім інакше.

Дідусь стрепенувся.

— Що? Що ти кажеш?! Поправити нашу расу? Розплідника?!

— Та так, дідусю. А потім зачали люди сваритися. Одні казали, що треба розплідника, другі, що ні. А найбільше казали, що це дуже добре булоб, тільки в нас так богато грошей нема.

Дідусь Онисим усю ніч не міг заснути. Думка про того дивовижного розплідника й поправу раси муляла його без упину.

З початку все видавалося йому безглуздям. Ог, не зрозумів малий, перекрутив... Але ні. Таки щось у тому мусить бути. Бо відкиби малий таке вигадав... А зрештою тепер таке настало у світі, що давніще й не снилося нікому.

От, чи думав хто, щоб із Америки сюди голос можна чути? Або щоби старих відмолоджувати?

Тож хіба не моглоб і таке бути, щоб видумали й такого розплідника для поліпшення раси?

Старенький захопився тією думкою і вже не вважав її нічим неможливим. Роздумував на всі лади над тим, як доведеться отсю новість у практиці переводити.

— Гм... Стара вже ні до чого. Але доньку й невістку відай поведуть до нього...

Ледви на дворі зазоріло, як дідусь Онисим схопився й не зважаючи на перестуду, пошкандибав до сусідів, розвідати про це нове диво.

Та сусід, пан Тимків, аж за живіт ухопився, коли почув, за чим старий приходить.

— Пане Верецький! Та чи ви вже зовсім на старість з глуздів зїхали?! Та деж таке вигадати! Та то аґроном радив бугая спровадити, бо наша раса худоби підупала! А бодай вас!..

Дідусь Онисим наче в холодну воду скотився. Але опанував себе (— бо ще на сміх готові взяти старого) — й промимрив:

— Ог воно як!.. І чого тільки ті дітиска не вигадають! — і пішов.

Похнюпившись ішов до дому і думав по дорові:

— Шкода...

Що чувати в світі?

Большевики. Подаємо чергові звідомлення большевицьких ґазет „з фронту боротьби за промислово-фінансовий плян“ пятилітки. Звідомлення ці відносяться лише до Київщини, але те, що діється на Київщині діється теж скрізь. Ось як безнадійно зачинаються звідомлення: „За місяць, а то й раньше починається сівба, а прорив першого кварталу на заводах, що працюють для сільського господарства не то, що не ліквідовано, але що місяць то виходить новий прорив“. І так: Завод „Червоні Плугаторі“ не надолужив прориву з першого кварталу, а за два місяці другого кварталу випустив 4.117 культиваторів, тоді коли йому треба було випустити 6.500 штук. Цех “Сако“ за перший квартал не випустив ні одного культиватора, а до 1. березня замість 400 штук не випустив знова ні одного. Сівалок “сіньорок“ виготовлено 3.800 штук замість 5.325. До того всего частину сівалок погано зробили. Коли вони вже були готові, один робітник випадково виявив, що лапки браковані і довелося всю партію переробљувати. Другий завод мав випустити до 1. березня 1.535 штук 13 рядових сівалок Гузієра, а випустив лише 196 і т. д, і т. д. Словом діло не йде, а весна не хоче почекати.

Німеччина. Опріч справи растифікації пляну Юнґа та звязаної з тим пляном польсько-німецької ліквідаційної умови, має німецький парлямент ще одну дразливу справу до полагодження. Є нею справа державного німецького буджету. Стан буджету є того рода, що коли парлямент не ухвалить нових джерел доходу, то буджет буде замкнений касовим недобором. В звязку з цим міністер фінансів Мольденгавер піддав проєкт наложити надзвичайний додаток до доходового податку, свойого рода одноразову надзвичайну данину. Так подумана справа ратовання буджетової рівноваги, ляглаб тягарем на заможніщі круги німецького громадянства. Тотеж не диво, що не лише праві партії, але теж осередкові ґрупи і таквана Volkspartei, (народня партія) що являються основними стовпами теперішного уряду Міллєра, — виступили однозгідно і рішучо *проти* згаданого проєкту. Щоби вбити клин поміж ворогів згаданого проєкту та щоби ослабити вістря опозиції звернуте проти пляну данини, — президент Гінденбурґ в розмові з провідником Volkspartei Др-ом Шольцом заявив таке: *„Ці верстви німецького громадянства, що мають забезпечене матеріяльне існування, повинні допомогти в тяжкий час тим верствам, які матеріяльно не є забезпечені“*. Заява ця, хоч як вона оправдана, викликала зовсім протилежний до бажаного насдідок. В звязку з усіми трьома згаданими справами, висить у воздусі наче марево — упадок німецького уряду. Міллєра. Колиб навіть сьогодня чи завтра до того не дійшло, то на всякий випадок становище уряду є дуже захитане. Досі він взагалі державався на дуже хитких підставах з огляду на те, що парляментарна більшість на яку досі спирався уряд Міллєра, зложена з цілого ряду ворогуючих поміж собою груп і партій. Згадані вище справи не причиняться в жадному разі до сціплення цеї ріжноманітної парляментарної більшости, а навпаки — її ще більше ніж досі роздроблять та поріжнять. Таким чином, до тяжкої господарської кризи, яку переживає Німеччина, долучується ще й загрозлива кріза політична. Незрівноважена і неспокійна ситуація Німеччини є одним із найважніщих чинників цеї хвилі неспокою, господарських і політичних, скрут які в сучасні дні потрясають сильно цілою Европою.

Франція. Уряд Тардіє одержав в парляменті заяву довіря 316 голосами, проти 263. Таким чином кріза урядова у Франції ніби закінчена. Треба сказати „ніби“, бо Франція має опріч частих урядових кріз, — постійну парляментарну крізу. Там де уряди є залежні від настроїв парляменту і опираються на його чисельній більшости, не може бути балачки про довготревалість жадного уряду, коли парламент находиться в постійному колебанню, яке спричинює хочби найменший вітер з зовні чи з нутра. Тому то й другому урядові Тардіє не можна приречити довгого віку. Сам спосіб склеювання уряду Тардіє не може викликати довіря до животної сили цього уряду. По перше: початковою думкою Тардіє було — утворити уряд ліво-осередковий з участею радикалів, яким Тардіє офірував містоголовство уряду, пост міністра внутрішних справ та освіти та сім державних підсекретаріятів. Коли радикали відкинули таку приманчиву для них пропозицію (мимо цього, що пост міністра внутрішних справ є у великій мірі рішаючим чинником підчас всякого рода виборів, а з окрема парляментарних, які припадають у Франції за два роки), Тардіє висунув другу можливість, а саме утворити тимчасовий уряд, який мавби полагодити найбільш пекучі державні справи і заразже після того уступити. Колиж і та пропозиція зустрілася з відмовою радикалів, тоді щойно Тардіє взявся за творення ліво-осередкового-правого уряду без участи радикалів. Коли додати, що урядова заява Тардіє перед парляментом звучала дослівно так само, як заява його невдачного попередника Шотана (за виїмком заповіди про амнестію для комуністів) та побачимо, що на заснованню уряду Тардіє заважили настрої і хвилевий збіг обставин, а не політичні рації довготревалої вартости. Коли уважно переглянути особовий склад нового уряду Тардіє то побачимо в ньому кілька дрібних осередкових ґруп, а решту творять „дезертери“ будьто з лівого, будьто з правого табору. Треба сказати, що саме від тих „дезертерів“ є залежний довший чи кортший вік уряду Тардіє. Опозиція проти уряду Тардіє і без цього розпоряжає 250 — 260 голосами. Питання в тому, чи „дезертери“ потягнуть за собою ще деяку частину правовірних досі партайманів, чи правовірні партаймани потягнуть „дезертерів“ і заведуть їх назад на старі опозиційні позиції.

Індії. Анґлійська біржа, як і кожда біржа взагалі є дуже чутка на всякі потрясення чи загрози для суспільного орґанізму. І ось минулого тижня панував на анґлійській біржі небувалий переполох. Щож сталося? Анґлійсько-індуські спори в Індіях дуже загострилися в останніх днях. Бюро Райтера доносить, що провідник і виразник самостійницької думки Індусів — Ґанді передав віцекоролеві Індій льордови Ірвінові ультімат з домаганням далекойдучих уступок для Індій з боку Анґлії. Ґанді залишив віцекоролеві вісім днів для прийняття згаданого ультімату. Блищий зміст ультімата незнаний, (можливо, що він покривається з тими домаганнями про котрі вже писалося на тому місци). Що зробить льорд Ірвін, а що Ґанді, як мине 8 днів — невідомо. Правдоподібно і один і другий приготовилися до війни зі собою. Трудно теж сказати, які вигляди має для своєї акції Ґанді, тим більше, що в справу боротьби в Індіях вмішується і вмішається цілий ряд зовнішних і внутрішних чинників. Та якби там не було, становище Ґандійого не легке. В першу чергу Ґанді не має за собою цілих Індій. Навпаки. Сильна чисельно ґрупа індуських поміркованих автономістів гостро виступає проти Ґандійого. Коли Ґанді висовує домагання господарського та політичного унезалежнення Індій, то поміркованi автономісти хотілиби лише уведення в життя домініяльного статута для Індій. Не можна однак твердити, що здогад Анґлійців про поділ роль поміж індуськими самостійниками і автономістами, — не є правильним очеркненням відношення Індусів до Анґлійців. Натомість Анґлія має зовсім певного союзника серед Індусів, в особі магараджів, які за ціну невмішуванняся анґлійської адміністрації в приватні справи їхніх величезних лятифундіїв, готові активно піддержувати Анґлійців. Не менше важним союзником Анґлійців є політична невиробленість і темнота індуських народніх мас та дуже значні ріжниці та релігійні і суспільні противенства серед населення Індій. — На ультіман Ґандійого відповів віцекороль Індії коротким листом, в якому говориться, що король „з жалем довідується“ про діяльність Ґандійого, яка може довести до насильства обовязуючого досі права.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ ТИЖНЯ.

Румунські урядові ґазети подають вістку, що Анґлія, Франція та Італія приготовляють спільну демонстрацію своєї фльоти проти СССР на Чорному і Балтійському морях.

* * *

Комуністичні демонстрації в дні 6 березня що їх орґанізувала при помочі своїх ячейок Москва у ріжних краях Европи та в Америці, у формі таквзаних „голодових походів“ — в більшости випадків зовсім невдалися. В одному тільки Берліні дійшло до кровавих зударів комуністичних демонстрантів з поліцією. В звязку з берлінськими демонстраціями 1 особа вбита, 11 ранених і 70 арештованих.

* * *

Французька делеґація на морську конференцію під головуванням Бріяна виїхала в минулу пятницю до Льондону.

* * *

В Ковні відбулися таємні збори деяких визначніщих старшин армії та членів націоналістичної орґанізації „Желізного вовка“, які вирітили настоювати на повороті б. диктатора Вальдемараса до влади.

* * *

Президентом Бразилії вибрано консерватиста Престеса, який отримав 660.000 голосів. Кандидат лібералів одержав 90.000 голосів.

* * *

Німецький посол у Варшаві Равшер заключив з представниками польського економічного світа — гандлеву умову на підставі якої Польща набуває дозвіл ввозити до Німеччини свій вугіль та нерогату худобу а натомість Польща уділює концесій для трьох німецьких корабельних ліній та дозвіл ввозити до Польщі цілий ряд своїх товарів. Таким чином поміж Німеччиною і Польщею закінчилася частинно митна боротьба.

* * *

В Москві відбулася демонстрація вірних проти митрополиша Серґія в звязку з його заявою, що мовляв, большевики не переслідують реліґії. Коли митр. Серґій появився в церкві, вірні стали гукати в його бік: Геть з большевицьким наймитом та зрадником церкви. Товпа вірних оплювала митрополита та здерла з нього ризи.

* * *

Звісний пропаґантор і творець ідеї Паневропи — Куденгове-Колерґі, приїхав минулого тижня з відчитом до Варшави. Зараз на початку відчиту, на якому були присутні усі представники закордонних посольств та польський міністер закордонних справ Залескі, велика частина публики привитала гостя — докладчика вигуками: Геть з жидівським наймитом, Геть з масонерією, Геть з Паневропою і т. д. Відчит мимо цього відбувся.

* * *

На території південно-східної Югославії замітна в останних часах оживлена діяльність македонських революціонерів. Минулого тижня кинули невислі джені досі справники бомбу на головній вулиці містечка Кріва Палянка. В ночі того самого дня внбухла на передмістю тогож містечка пекольна машина.

* * *

Филя обурення проти реліґійних переслідувань в СССР котиться по цілому світі. В звязку з цим видав архиепископ Кольонії кардинал Шульте пастирський лист, бельґійський відділ Всесвітного союза співпраці церков зорґанізував масові протестуючі зібрання, при участи 3000 представників всіх віроісповідань. Такі самі зібрання відбулися в Швеції. Синод болгарської церкви взиває всі християнські церкви до виступу проти большевиків. В справі переслідувань внесено інтерпеляції між іншими у німецькому та анґлійському парляменті.

СТУДЕНСЬКІ СПРАВИ.

Лист з Варшави.

Варшава 3 березня 1930.

I.

Наше варшавське студенство поділю на 3 катеґорії: I. Українці-націоналісти, II. хруні, III. сель-роби (хоч правда цих найменше). Поговоримо про першу катеґорію: У богатьох з них можна спостерегти долю національної несміливости. Не є це острахом, боязню. Але „він“ часом не хоче виложити в словах щиро і отверто своїх думок, особливо в оточенню людей, що думають інакше, — не хоче образити почуття і думання свойого співбесідника, або здається йому, що не вміє висловитися, що всі люди поза ним стоять інтелектуально о небо вище... На мою думку біда у тому, що занадто маємо сентименту, а за-мало безглядности і віри в свою вартість. Та се не є виявом песимізму, бо помимо все, бачимо, що ці студенти орґанізуються, крок за кроком кристалізують свої погляди, набіраються мужньої свідомости, що великої і безглядної та саможертвенної треба боротьби, аби нарешті плекана і зрощувана у серці і розумі віра у Велику Ідею — у Волю Нації перемінилася у дійсність...

Друга катеґорія, це ті, що вже продали свою шкіру (бо гідности не мали) — вони щоправда всюди, особливо на провінції маніфестують своє „українство“, та що з того?!.. До цієї кляси треба віднести так зв. „Конрадів Валєнродів“ нового типу. Ці фальшиві „Валєнроди“ йдуть до ріжних сусідських інституцій, як інтернати, самодопомогові орґанізації, але всім і всюди кажуть, що вони „до слушного часу“ не хочуть виявляти чинно свойого „Я“, щоб як найбільше використати „приятелів“, а „колись — мовляв — себе покажемо“. Це люди, що стратили моральну вартість не тільки для Української Нації, але для цілого людства. Їх вважаємо ми за рабський, деструктивний чинник і жадного голосу стараємося їм не дати...

Ще маленьке пояснення до цієї 2-ої катеґорії: вони належать, усі майже, до так зв. „Bratniej pomocy“ і носять національні (розуміється польські) шапки. Відомо, що у всіх університецьких центрах Польщі існують т. зв. „Bratnie pomoce“. Це є на перший погляд самодопомогові орґанізації польських студентів. Та не так в дійсности. Під покришкою матеріяльної допомоги вони провадять певну (як зараз у Варшаві ендецьку) напрямну. — На жаль „наших“ притягають користи, що звуться; „зніжкові“ білети до театрів, коротко-речинцеві грошеві позички, давання на рати убрань, обуви і т. п.

Вони з великою охотою вступають в члени цього „Т-ва“ та отримують членські посвідки, в яких видруковано такий вийняток з статуту: „Всі члени Т-ва „Братня Поміч“ належать до „związku“ Академічної „Młodzieży Narodowej“ і оплачують певну суму на ціли цього „związku“. Нашим обовязком, як Українців, є демонстративно виступити з цього „Т-ва Бр.-пом.“ і відготовчу акцію в тому напрямі провадиться. Є ще одна „плятформа співжиття“ вже трьох „братніх“ народів, а це *державний інтернат для студентів православної теольоґії*. Характеристичним явищем є: Міністерство Освіти затвердило статут інтернату; в одному параґрафі того статуту говориться: мешканцям інтернату забороняється налнжатч до будь-яких орґанізацій, як студенських, так і загально-громадського характеру.

Безпосередня влада інтернату, щоб цей уступ як найдокладніше перевести в життя, забороняє ходити на сходини до... Громади, носити громадські шапки, а що вже говорити про належання до Громади! В той самий час, коли якнайстисліше переслідується прояв здорової думки — попірається неофіційно належання до „Братн. помочи“, ношення білих з червоною обвідкою шапок.

Під цими шапками, незабуваймо, росте наш молодняк, що буде працювати в селах... Спомянув я про сель-робів, але невар то над цими „Українцями“ застановлятися, бо вони є в протилежності „Варшавському сміттю“ — „грязьою Москви“. — На них дивимося ми під тим самим кутом що взагалі на „хрунів“... Останніми часами, помічається приплив здорового елементу до Варшавських шкіл і є надія що ці національно здорові, товариші візьмуть гору над рештою. Помиляються ті, що думають ніби то до Варшави вдаються на студії тільки непотрібні відпадки Нації!

Ще один факт, а це: кінчає наш Українець богословський відділ, хоче йти в се-

ло — бути свьщенником, йому кажуть, щоб „почекав“, бо немає вільних „пріходов“ а инколи заявляють в неофіційних розмовах, що мовляв, це все „мятежнікі“, яким неходить про християнське виховання народу, а про політичні програми, просвіти, кооперативи і т. д.

Одним словом на кожному кроці товаришам Теольоґам підставляють ногу, не дають стипендій, не приймають, за „браком місця“ до інтернату, не висвячують в священники, а все це робить — хто? — москалі „чолові духовние“.

На закінчення мушу сказати, що ми студенти Українці, в повному значінню цього слова (не приймайте цих слів за самохвальбу) боремося на кожному кроці з „хрунями“ обох „орієнтацій“ і вже бачимо поважні наслідки своєї праці. — На будуче, надіємося, голоси недовіря до Варшавської Громади замовкнуть, і ми з повною сатисфакцією окажемо, що йдемо до одної мети з львівськими товаришами...

Гай-Бір.

„Ой там тікала бідна голота...“

Наша замітка в попередньому числі „У. Г.“ про удалих перемиських бойцов, що — найся преч каже — звуть себе „націоналістами“ і водночас ходять по тутешніх жидівських кінах виспівувати на славу матушкі — Расеї всякі „Вніз па матушкє па Волґє“ (за 6 золотих — за вечір) викликала зрештоюж доволі веселий інцідент. Матушкіні бойци почулись мабуть — ображені. То теж — який жах! — рішили „потягнути редакцію „У. Г.“ до відповідальности“. Рішили, а в ефекті устроїли зі себе спектакель, що куди отам усім фільмам про Стеньку Разіна!..

В четвер 6 ц. м. перед обідом, до редакції „У. Г.“ прийшов цілий отой хоровий „Zespół pierwszorzędnych sił artystycznych rosyjskich“, щось понад десяток „хлопа“, на жаль, без свого головного стенька — разінського отамана, пана Ол. Чубинського. Цьому мабуть заздалегідь душа в штани впала. (До речі, мав тим разом «панський розум», що не зявився). Варт було на «картинку» подивитись: «шнурує» до редакції «муж за мужем», 8 «хлопа», прийшли, уставились перед бюрком нач. редактора «до ґліду» а наперед вислали свого «делеґата», якогось нещасливого уломного чоловіка, завбільшки в півтора аршина, з «Українським Голосом» в руці — мовляв — «пане, ви це писали?» — Чого хотіли знамениті «російські» хористи? Мабуть, «вимусити собі сатисфакцію», чи навіть, чинно зневажити нач. редактора. Перемищина взагалі славиться, українськими мордобоями. Але на той раз, байци вибрались в лиху годину. Найперше руки показались у них — буквально — *за короткі*. Потім прийшло щось, чого матушкін «zespół pierwszorzędnych sił artystycznych rosyjskich» ще найменьше сподівався, коли йшов купою в 8 «хлопа» вимушувати собі «сатисфакцію». Іменно: вистарчило одне енерґійне «*марш за двері*»!, рішуча постава всього *трьох* присутніх членів редакції, одна ядерна безпардонна лайка і... 8 перемиських Стеньків Разіних почали купою *тікати*, ще скорше, як приходили. Зникли, неначе язиком злизало, тільки й відгомону залишилось, що приспішене туп-туп-туп — вниз по сходах. Старе українське: люди спасайтесь!..

Кожна дійсно весела річ має в найглибшій підставі також своє сумне тло. Так і тут. Бо *жаль* і *стид* і *сум* збірає, коли зясувати собі цілу оту нужденну, трусливу, нерішену поставу молодих українських людей, іменно, *молодих українських людий*, вдобавок, в подавляючій більшости *студентів!*... Йдуть до до редакції купою в 8 хлопа, знаючи, що там найдуть проти себе всього 2—3 чоловік і одну жінку, йдуть отак «колективним рилом» — «в купі — мовляв — беспечніще». Приходять заздалегідь внутрішньо здеморалізовані, непевні своєї справи, без віри в її слушність, в настрою паніки, більш перелякані чим твердо рішені намічене діло перевести, заздалегідь приготовані на свою компромітацію — і розуміється, при того рода психічнім наставленню вистарчає для них вповні однокоротке — *марш за двері!* — Перелякує попросту спосіб психічного а за тим і фізичного реаґовання тих молодих українців. Спитатиб їх просто, — як думаете, як в подібній ситуації поводилисьби і реаґувалиб — скажім фашисти або молоді американці, або, коли хочете, навіть молоді комуністи, однаково, чи їх справа булаб по суті слушна чи неслушна? Раз уже зробили грубу дурницю, майте відвагу і досить моральної сили слушні заввагн проковтнути і не робити всяких стенька — разіновських дурниць на будуче. Але раз маєте відвагу бути ображеними (вічно збунтована труслива образо українська!) — тож будьте ними! Раз рішаєтесь шукати сатисфакцію — найдіть її! Раз рішаєтесь бити — бийте-ж до біса, бийте так, щоб «чужий духу боявся», але всяку роботу робіть до кінця, цілком, як мужі, не уступайте неславно з поля криті лайкою і сміхом, не боронітьса потім брехнею, сплетнею і фальшивим представлюванням річи, не допускайте, щоби міг вас стероризувати один копняк в спину провідника і одне енерґічне — *марш за двері!* А то — скажіть — з *тим* психічним наставленням хочете підняти і *виграти* українську боротьбу з цілим світом ворогів? Білянс цего «виступу» це тільки Katzenjammer; він був після ославлених тутешніх «демонстрацій», після конфронтацій на поліції, він був завсігди, він є знова. Katzenjammer викликає *кожна* ваша робота, почннаючи від особистою невдачою здеклясованого життя і кінчаючи на нашій великій державній справі. Називаєте себе залюбки «націоналістами». Зрозумійте найперше внутрішній змисл, *суть* цего поняття. І раз ви «націоналісти» — будьтеж ними, аж до кінця, навіть тоді, коли важитесь злочинно піднімати руку на — своїх!

Бідна голота...

Новинки.

Поет О. Олесь хворий. З Чехословаччини доносять, що в Ржевніцах під Прагою занедужав важко наш дорогий земляк, найбільший поет сучасної України О. Олесь, що недавно гостював у Львові.

В роковини смерти бл. п. Ярослава Любовича. Дня 5. березня о год. 7 ранком відправлено в Церкві св. Юра у Львові панахиду з нагоди перших роковин смерти бл. п. Ярослава Любовича. Церква була переповнена. Більшість учасників — молодь. Панахиду, підчас якої співав студентський хор закінчено співом „Ви жертвою впали“. Підчас панахиди, вешталася біля церкви, піша і кінна поліція.

Неприємні „несподіванки“. На похоронах бувшого головного редактора, а в останніх часах члена редакції „Діла“ бл. п. Федя Федорціва виднів між іншими вінок з червоними лентами і написом від конзуля СССР у Львові — Лапчинського. Поміж клепсидрами, що сповіщали про смерть бл. п. Федя Федорціва можна було бачити поруч клепсидр від редакції „Діла“, — клепсидри від редакції радянофільських „Нових Шляхів“, від співробітників редакції „Нових Шляхів“ і від Видавничої Спілки „Нові Шляхи“. Клепсидри від редакції „Н. Ш.“ і співробітників „Н. Ш,“, бев хрестів, сповіщали про смерть бл. п. Федя Федорціва, як *члена редакційної колеґії „Нових Шляхів“*. — Було багато людей, для яких ці всі речі були великою і немилою несподіванкою.

Процес проти бережанських ґімн. учнів. Ще в 1928 році в дні свята річниці самостійности Польщі 10 листопада, уладила бережанська молодь погром вікон тих Українців, які наліпками на вікнах і освітленням (ілюмінаціями) відсвятковували цей день. В виконаню погрому запідозрено пятьох учнів бержанської ґімназії і поставлено їх перед суд. Суд не міг доказати вини підсудних та звільнив їх. В наслідок однак прокураторського спротиву, справа ця опинилася минулого тижня перед львівським апеляційним судом, який затвердив звільняючий присуд бержанського суду.

Ревізії і арешти в Ярославі. Дня 25. лютня п. р. о год. 2·45 після обіду зявилась поліція в домівці ПСК в числі до 20 осіб разом з тайними аґентами заявляючи, що прийшли з розпорядження Комісаріяту Поліції в Ярославі перевести ревізію в ПСК, бо є підозріння, що тут находяться матеріяли звязані з приналежністю до УВО. Цілий будинок, де є поміщений ПСК окружила негайно поліція, склад замкнено і приступлено до ревізії. В цім самім часі частина поліції удалась до приватних мешкань осіб: Д-ра П. Прибитківського, Теодора Кукіля, нач. складу ПСК, Василя Серкізовського, книг. ПСК, і Івана Грицюшки студ. прав, секрет. Філії Тва: Просвіта. У кожного з наведених, як рівнож у Івана Крайчика люстратора ПСК. і Мартин. Перекаші служб. ПСК. переведено ще особисту ревізію. На складі ПСК перекинено всі товарі, в канцелярії ПСК кожний листок паперу був в руках поліції. Шукали під образами, столами, стукано до стін, підлоги, взагалі скрізь. При особистій ревізії осіб все убрання точно провірено. Очевидно не найдено нічого з цего за чим шукали. Ревізія тревала від год. 3. до 6·30 вечером. Після ревізії придержано на поліції через добу: Д-ра П. Прибитківського, В. Серкізовського, Теодора Кукіля і І. Грицюшка. Матеріяли забрані всі вже теж звернено. Для перегляду їх завізвано комісаря зі Львова. І так Ярослав переживав сензацію. Сегодня є одно ясне, що поліція скомпромітована.

Цікавий похорон актора. В Ню Йорку помер недавно знаний актор Уіліям Ленґфорд. Згідно з завіщанням покійника, жінка його сіла на літак і з висоти трйох тисяч стіп розсипала спалені мощі покійника над головною вулицею Ню-Йорку Бродуей.

Самогубство народного учителя. В Незнанові пов. Камінка Струмилова повісився минулого тижня в сінях домівки Т-ва „Просвіта“ народній учитель Ст. Ґончинський. Причиною самогубства була його невилічима недуга.

Кари і гривни. Міністерство внутрішних справ Польщі стверджує, що минулого року наложено адміністративною владою міліон кар і гривен, а в тому числі найбільше в звязку з податковим перетяженням.

До чого жене людей нужда. В Познані трафився тими днями такий випадок: Бездомний і безробітний Юліян Скочинський станув собі перед маґазином інструментів Пелчинського, видобув камінь з кишені і кинув ним у виставову шибу згаданою маґазину, розбиваючи її на дрібні куски. Доконавши цього ждав спокійно приходу поліцая, якому заявив, що не маючи даху над головою та не маючи що їсти, хотів довести до арештовання, щоби в тюрмі найти приміщення та їжу.

Польські комуністи ідуть слідами своїх московських „товарищів“. Комуністичному послові Росякові з Лодзі видалося за довго чекати на „побідний похід большевицької революції по цілому світі“ і він вирішив не чекати тої хвилі коли буде могти як большевицький комісар збогачуватись „буржуйським“ добром і тому став збогачуватись добром „пролетарським“. Як подумав так і зробив. За ці гроші, що приходили на його руки з Москви на комуністичну аґітацію, купив собі каменицю в Лодзі при київській вулиці і законтрактував купно фільварку в Познанщині. В звязку з цею справою відбулися збори комуністів в Лодзі, і на них побили пос. Росяка за зраду „ідеї“ колективного користування зі щедрих підмог Москви.

Жахлива повінь у Франції. Полудрева Франція впала майже поголовно жертвою повені. Цілі міста і села стоять під водою. В деяких низько положених містах вода доходить до висоти першого поверха. Богато осіб потопилося, вода забрала безліч майна, худоби, та зруйнувала цілі оселі. Дощ падав без перерви 60 годин. На підставі одержаних досі відомостей жертви в людях виносять 700 осіб.

Ще про упира з Дюсельдорфу. В Дюсельдорфі трафився новий випадок душегубства, а саме в білий день на вулиці приступив до двох сестер жалібниць молодий чоловік і хотів з ними навязати знайомство. Колиж згадані сестри вилаяли настирливого кавалера, він видобув ніж, убив одну сестру і став втікати. Погоня дігнала його в місцевости Еде під Дюсельдорфом. Здогадуються, що убийником є саме таємничий упир з Дюсельдорфу. Чи воно справді так є невідомо, бо тепер в Дюсельдорфі є такий настрій, що один в другому підозріває „дісельдорфського упира“.

Ощадні Німці. На підставі обчислень вклади німецьких щадничих кас в минулому році виносили 9 міліярдів нім. марок. Пересічно на одного мешканця припадає таким чином 142 марки ощадностей. Кождий четвертий Німець є власником щадничої книжочки.

Наймолодше супружа. Відома річ що в Індіях віддають родичі своїх доньок найчастіще у віці 9 — 12 літ за кавалерів, що мають 14 — 17 літ. Але ось має появитись закон, що заборонює вступати в супружі звязки перед 16 роком життя. Тому, поки ще закон не обовязує Індуси спішаться вінчати своїх дітей по старшому звичаю. Недавно звінчалась така пара: Вона мала 3 роки, а він 7, разом 10 літ. Підчас акту вінчання „молода“ сиділа на руках у своєї мами.

Нічого собі „подвиг“. Один дотепний добродій прикріпив до ноги одної жінки, що вибралась на вечерниці ходометер, який після вечерниць виказав, що згадана жінка за одну ніч зробила 30 кільометрів дороги. Варта би би ще провірити скільки фунтів пороху вдихнула ця жінка в легені, за цю ніч.

Надіслане.

Загальні Збори Філії Т-ва „Просвіта“ в Перемишлі, відбудуться в пятницю дня 28. березня ц. р. о год. 11 передпол. в салі Народнього Дому.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.